

З 27 студзеня па 5 лютага на турыстычнай базе ЧБВА «Ждановічы» праходзіць X зімовая вучоба актыву СНТ вышэйшых навучальных устаноў БССР. Удзел у ёй прымае больш як 240 студэнтаў з розных гарадоў рэспублікі. БДУ імя У. І. Леніна выконвае ролю базавай ВНУ па падрыхтоўцы і арганізацыі вучобы, якая праводзіцца згодна з «Каардынацыйным планам развіцця і ўдасканалення навукова-даследчай работы студэнтаў ВНУ і доследнай творчасці навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў БССР на 1976—1980 гг.» і ў мэтах павышэння навукова-арганізацыйнага ўзроўню работы навуковых таварыстваў ВНУ БССР.

Асноўнай задачай савецкай навукі з'яўляецца далейшае пашырэнне і палітэніфікацыя даследаванняў заканамернасцей прыроды і грамадства, павышэнне яе ўкладу ў рашэнне актуальных праблем будаўніцтва матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму, паскарэння навукова-тэхнічнага прагрэсу і росту эфектыўнасці вытворчасці, павышэння дабрабыту і культуры народа, фарміравання камуністычнага светапогляду працоўных.

(З матэрыялаў XXV з'езда КПСС).

МЫСЛИ О НАУКЕ

Наука есть систематизированное знание.

Л. С. Берг.

Стремление к истине—единственное занятие, достойное героя.

Дж. Бруно.

Истина есть дочь времени, а не авторитета.

Ф. Бэкон.

Работа и есть личная жизнь.

Н. И. Вавилов.

Мы имеем один экземпляр Вселенной и не можем над ним экспериментировать.

В. Л. Гинзбург.

Смерть—это неважно. Если другие мыслят так же, как я, они найдут проложные мною пути. Значит, я существую.

Ф. Жолио-Кюри.

Страстное отношение к предмету приносит наилучшие плоды в науке.

Я. Б. Зельдович.

Эксперимент никогда не обманывает, обманчивы наши суждения.

Леонардо да Винчи.

Один опыт я ставлю выше, чем тысячу мнений, рожденных только воображением.

М. В. Ломоносов.

...Роль наук служебная, они составляют средство для достижения блага.

Д. И. Менделеев.

Любовь к науке—это любовь к правде, поэтому честность является основной добродетелью ученого.

Л. Фейербах.

Удзельнікам вучобы актыву СНТ спадабалася лекцыя «Тэндэнцыі развіцця навукова-даследчай работы студэнтаў (НДРС) і шляхі павышэння яе эфектыўнасці» намесніка старшыні прэзідыума Беларускага рэспубліканскага савета па НДРС, прафесара Беларускага тэхналагічнага інстытута А. А. САЛАМОНАВА. Мы сустрэліся з Аляксеем Андрэвічам і папрасілі адказаць на некалькі пытанняў.

— **Характар навукова-даследчай работы студэнтаў увесь час мянецца. Назавіце, калі ласка, тэндэнцыі НДРС, якія, на Вашу думку, з'яўляюцца сёння асноўнымі.**

— Адзначу, што ў цэлым роля адукацыі і адукаванасці ў забеспячэнні навукова-тэхнічнага прагрэсу становіцца ў сучасны момант вядучай. Перад вышэйшай школай стаіць задача падрыхтоўкі кадраў, якія б маглі творча, з улікам дасягненняў навукі і тэхнікі рашаць шматлікія пытанні вытворчасці, забяспечваць пастаянны рост яе эфектыўнасці. Для гэтага патрабуецца навучаць усіх студэнтаў асновам выканання даследчых работ. Студэнты ўжо ў працэсе вучобы ў ВНУ павінны далучацца да асноўных форм даследаванняў. У сувязі з вышэйказаным асноўнымі тэндэнцыямі НДРС з'яўляюцца:

— азнаямленне ўсіх студэнтаў з асновамі выканання навуковых даследаванняў і навукова-тэхнічнай творчасці, развіцця навыкаў і ўменняў;

— актыўны ўдзел найбольш здольных студэнтаў у даследаваннях;

— пасільны ўдзел студэнтаў у рашэнні творчых задач вытворчага характару.

— **Усё гэта, зразумела, не азначае, што на нейкі пэўны момант часу, напрыклад, на 1 сакавіка, літаральна ўсе студэнты стацыянара павінны**

быць ахоплены рознымі формамі НДРС!

— Канешне. Напрыклад, большая частка I курса, асабліва ў 1-м семестры, яшчэ не мае даных для выканання даследаванняў. Непрадуманая сістэма далучэння першакурснікаў да напісання рэфератаў часта ператвараецца ў складанне канспектаў шляхам спісвання тэксту з кніг, брашур і артыку-

НАБИРАЮЧИ ВЫШНЮ

лэў. Такое далучэнне да навукі не мае нічога агульнага з навуковай работай і можа прывесці да сур'ёзнай перагружкі асобных студэнтаў. Таму на нейкі перыяд ВНУ не можа мець стопрацэнтнага ахопу студэнтаў рознымі формамі НДРС. Гэта ў пэўнай меры ўлічана каардынацыйным планам БРС па НДРС на 1976—1980 гг., дзе планавы ахоп студэнтаў стацыянара рознымі відамі НДРС роўны 95 працэнтам.

— **Якія ж метады далучэння студэнтаў да навуковай працы адпавядаюць патрабаванням часу!**

— Яшчэ нядаўна студэнты ўцягваліся ў НДРС праз гурткі. Зараз на першы план выйшла вучэбна-даследчая работа, якая мае большую магчымасць планавання, увядзення ў вучэбны працэс. У Мінскім педінстытуце замежных моў ужо распрацавана палажэнне па ВДРС, іншыя ВНУ знойдуць тут шмат карыснага.

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ВЫДАЕЦА
3 1935 г.

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАУНАГА УНИВЕРСИТЕТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 5 (1192) ● 2 лютага 1978 г.

Цана 2 кап.

ЗОРНЫЯ МАРШРУТЫ

28 студзеня ад Памятнага знака студэнтам, выкладчыкам і супрацоўнікам БДУ, загінуўшым у гады Вялікай Айчыннай вайны, стартавалі удзельнікі зімовага зорнага паходу. Паход прысвечан 60-годдзю Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту і 60-годдзю Ленінскага камсамола. Ён праходзіць у рамках Усесаюзнага паходу пад дэвізам «Рэвалюцыйным, баявым і працоўным традыцыям верныя», арганізаванага ЦК ВЛКСМ, ЦК ВЦСПС і Цэнтральным саветам ветэранаў вайны.

Зорныя паходы — традыцыйныя. Кожны год студэнты БДУ, як і ўсе савецкія студэнты, адпраўляюцца на лыжах у падарожжа па роднай краіне. Яны наведваюць музеі і помнікі, месцы, звязаныя з рэвалюцыйнай і баявой славай народа, знаёмляцца з тымі, хто вырошчвае хлеб і варыць сталь, будзе дамы і тчэ палотны. У дарозе студэнты чытаюць мясцоваму насельніцтву лекцыі, паказваюць канцэртны.

Зорныя маршруты сёлета года праходзяць па Міншчыне. Каля 80 студэнтаў (11 груп) наведваюць падзэфныя школы Уздзенскага раёна, перададуць школьнікам сабраныя на факультэтах бібліятэчкі кніг, метадычную літаратуру. Увогуле маршруты паходаў набліжаны да маршрутаў турыстычнай экспедыцыі «Мая Радзіма — СССР». Упершыню члены зорных паходаў атрымалі ў дарогу маршрутныя кніжкі з нарматывамі на атрыманне значка «Мая Радзіма — СССР».

Застаецца дадаць, што членамі паходаў сталі лепшыя студэнты універсітэта: выдатнікі вучобы, актывісты, вопытныя турысты. Групы ўзначальваюць старшакурснікі і супрацоўнікі БДУ — «ветэраны» зорных паходаў.

С. ШЫДЛОУСКАЯ.

СТАТЫСТЫКА

У навукова-даследчай рабоце ўдзельнічае 7351 студэнт стацыянара БДУ.

Самы высокі працэнт удзелу студэнтаў БДУ у НДРС у факультэце журналістыкі, географічнага і гістарычнага факультэтаў.

У 1977 годзе 5023 студэнты выконвалі навукова-даследчую работу ў вучэбным працэсе.

У гэтым годзе 681 студэнт працаваў у 13 студэнцкіх навукова-даследчых лабараторыях. Імі выкананы 4 гаспадарчыя дагаворы на суму 159 тысяч рублёў.

375 чалавек выконвалі работы па гаспадарча-дагаворнай тэматыцы і 1711 па дзяржбюджэтай.

542 курсавыя і дыпломныя работы выконваліся па заданню прамысловасці.

42 навуковыя работы, удзел у якіх прымалі студэнты, унарачаны ў вытворчасць або прыняты да унарачэння.

Студэнты прынялі ўдзел ва Усесаюзнай нафэрэнцыі «Сацыяльна-геаграфічныя праблемы павышэння эфектыўнасці турысцка-экскурсійнага абслугоўвання», усесаюзнай этнаграфічнай нафэрэнцыі і пасяджэннях географічнага таварыства БССР.

БДУ прадставіў на рэспубліканскі конкурс па прыродазнаўчых, тэхнічных і гуманітарных навуках 614 работ.

249 студэнтаў узнагароджаны дыпламамі Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР, іх работы аднесены да I катэгорыі.

За вялікую работу ў навуковых студэнцкіх саветах 4 студэнты універсітэта былі накіраваны ў саставе Усесаюзнага поезда дружбы актывістаў НДРС у паездку па Балгарыі і Румыніі.

Ідзе першае пленарнае пасяджэнне актыву студэнцкіх навуковых таварыстваў.
Фота А. Бурака.

ШЫРЭЙ ГАРЫЗОНТЫ

Гурток публіцыстыкі — адзін з самых папулярных на факультэце журналістыкі БДУ.

На чарговым пасяджэнні гуртка яго члены абмяркоўвалі кнігу нарысаў «Рабочий: социальный портрет», аўтарамі якой з'яўляюцца вядомыя журналісты газеты «Советская Белоруссия» М. Конанова, Н. Кярнога і А. Сафроненка. У той дзень да гуртоўцаў прыйшоў адзін з аўтараў — Аляксандр Вікенцьевіч Сафроненка. Ён раскажаў, як да журналістаў прыйшла ідэя напісаць серыю нарысаў па актуальнай праблеме нашага грамадства. За аснову быў узят маральны кодэкс будаўніка камунізму. Таму кожны нарыс раскрываў адну з рыс, найбольш характэрных для сучаснага савецкага рабочага.

Ці ўдалася кніга? У чым яе моцныя і слабыя бакі? Пра гэта гаварылі члены гуртка. Яны адзначылі, што такая кніга, якая спалучыла кампаненты сур'езнага сацыялагічнага даследавання і вобразнасць нарыса, першая

АБ ЖУРНАЛІСЦКІМ МАЙСТЭРСТВЕ

У Беларусі. Кожны з дзесяці яе твораў пераканаўча доказы, публіцыстычна завостраны. Як лепшыя былі адзначаны студэнтамі нарысы «Дыплом Паўла Бабкова», «Душы цудоўныя парывы» М. Конанавай, «Ад бацькі да сына» Н. Кярнога і «Пачуццё новага» А. Сафроненкі.

Студэнты — члены СНТ — гаварылі, што ў працэсе чытання кнігі яны вучыліся прафесійнаму майстэрству ў старэйшых.

В. ШОЛАХАУ.

«Навука і тэхніка развіваюцца вельмі хутка, і тое, чаму мы вучым студэнтаў сёння, к часу заканчэння інстытута можа ўстарэць, аказвацца непрыдатным на практыцы. Таму на першае месца пры выхаванні і фарміраванні будучага спецыяліста трэба ставіць здольнасць яго да прафесійнай самаадукацыі, выходзячы ў яго імкненне да пастаяннага ўзбагачэння і абнаўлення набытых ведаў, так, каб гэта стала правілам усяго яго жыцця. Су-

3 КРЫНІЦЫ, ІМЯ ЯКОЙ — ФАКТ

ГАДЫ ПЛЕННАЙ ПРАЦЫ

Першай студэнткай навукова-даследчай лабараторыі БДУ — СНДЛ кафедры радыёфізікі і электронікі ЗВЧ — у мінулым годзе споўнілася 10 год. Лабараторыя распрацавала метады і сродкі вібраакустычнага кантролю стану ротарных машын. Распрацоўка дае вялікі эканамічны эффект.

СНДЛ — выдатная база для падрыхтоўкі спецыялістаў радыёфізікаў. Яна ўзнагароджана Ганаровым дыпламам НДРС, 4 яе члены — граматай НДРС, а кіраўнік — старшы выкладчык В. Мікуловіч — Ганаровай граматай універсітэта.

ФІЗІКІ СТАЛІ ЛІРЫКАМІ

Мы прывыклі да таго, што фізік займаецца фізікай, а біёлаг — біялогіяй. Але студэнты змаглі пераадолець і гэты штамп нашага светаадчування. Фізікі даказалі даўно, што могуць быць лірыкамі. А біёлагі — філосафамі. Так, на біялагічным факультэце БДУ на працягу некалькіх гадоў прадуе філасофскі гурток, якім кіруе дацэнт кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі прыродазнаўчых факультэтаў А. Ляўко. Старшым выкладчыкам гэтай жа кафедры М. Вішнеўскім здзяйсняецца кіраўніцтва 11 студэнткі навуковымі працамі радыёфізікаў, дацэнтамі Э. Клэсавай — 9, Е. Мішук — 7.

АЦЭНКА? БОЛЬШ ЧЫМ ВЫДАТНА!

Студэнт V курса гістафа БДУ Н. Галаўко не толькі дыпломнік, але і дыпламант. Яго навуковая праца «Асаблівасці фарміравання і выкарыстання дзяржаўнага бюджэту ў развітых капіталістычных краінах», выкананая на кафедры палітэканоміі гуманітарных факультэтаў, адзначана дыпламам Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР і ЦК ВЛКСМ. Н. Галаўко прыняў удзел у канферэнцыі студэнтаў сацыялістычных краін, прысвечанай 60-годдзю Вялікага Кастрычніка.

МЫСЛІ О НАУКЕ

...Задача науки заключается в том, чтобы видимое, лишь выступающее в явлениях движение свести к действительному внутреннему движению...

К. Маркс.

Естествоиспытатели воображают, что они освобождаются от философии, когда игнорируют или бранят ее. Но так как они без мышления не могут двинуться ни на шаг, для мышления же необходимы логические категории... то в итоге они все-таки оказываются в подчинении у философов.

Ф. Энгельс.

Всякая наука есть прикладная логика.

В. И. Ленин.

Нелепо отрицать роль фантазии и в самой науке.

В. И. Ленин.

...Сознание человека не только отражает объективный мир, но и творит его.

В. И. Ленин.

У КАНСТРУКТАРСКИМ БЮРО — МЕДЫКІ

Што робяць медыкі ў СКБ? І чым займаецца такое бюро ў медыцынскім інстытуце?

Каб адказаць на пытанні, пачну з гісторыі сямігадовай даўнасці. Тады студэнт Аляксандр Літвякоў і некалькі старшакурснікаў аб'ядналіся для правядзення агульных эксперыментаў над медыцынскімі прыладамі. Іх падтрымаў рэктарат інстытута. Так нарадзілася СКБ. Яно займаецца ўдасканаленнем медтэхнікі і стварэннем прынцыпова новых прылад. Многія могуць усумніцца ў неабходнасці бюро, маўляў, ёсць спецыялісты — інжынеры, у медыкаў жа спецыяльнай тэхнічнай адукацыі няма. Аднак ёсць адрозненне першых ад апошніх. Інжынер канструюе прыладу па заказе, не адчуваючы, як яна будзе працаваць у клініцы. Ведае, але не адчувае — гэта прынцыпова важна. Па-другое, калі мы стварым нейкую прыладу, то ведаем, як яе ўдасканаліваць да-

лей і дзе пралягаюць шляхі гэтага ўдасканалвання.

Сёння аспірант Аляксандр Міхайлавіч Літвякоў — навуковы кіраўнік СКБ. Бюро не такое ўжо вялікае — усяго 7 чалавек. Але іменна нешматлікасць стварае атмасферу дзелавітасці ў працы, сяброўства ў адносінах. (Бюро стала спецыяльным клубам: тут у нас і тэлевізар, і бібліятэчка кніг, можна рыхтавацца да лекцыі і адпачываць). Дзверы бюро адкрыты для ўсіх студэнтаў; калі цябе цікавіць медтэхніка — прыходзь, знаёмся; магчыма, ты на ўсё жыццё палюбіш канструяванне прылад; а магчыма, цябе спалохаюць цяжкасці, бо працаваць у СКБ нялёгка. Але толькі нялёгкая напружаная праца можа даць станоўчы вынік. Гэта я ведаю па сабе, калі распрацоўваў серыю прылад для дыягностыкі біялагічна актыўных кропак. На серыю афармляецца заяўка на вынаходніцтва.

У мінулым годзе мы атрымалі аўтарскае пасведчанне на

канструкцыю для ультрагукавай тэрапіі. Над ім працавала ўсё СКБ.

Мы пастаянна прымаем удзел у выстаўцы «Навука-тэхнічная творчасць моладзі» на ВДНГ. Атрымалі 1 залаты, 1 сярэбраны медалі і 4 дыпломы лаўрэата. Мы таксама прымалі ўдзел ва Усесаюзнай выстаўцы радыёапаратаў-канструктараў і прывезлі ў Віцебск два дыпломы I ступені і заохвочальны прыз.

Увогуле магу сказаць, што наша студэнткае канструктарскае бюро — адно з самых вядомых у краіне. У нас прырытэт першынца медыцынскіх ВУН, выдатнае абсталяванне, прызнанне многіх распрацовак. Напрыклад, на кафедрах інстытута прымяняюцца прылады для дыягностыкі пасляоперацыйнага абзольвання, прылады біякіруемай тэрапіі, створаныя ў СКБ. Усе работы арыгінальныя.

Члены бюро жывуць дружнай сям'ёй — старэйшыя шэфуюць над малодшымі. Цёплыя адносіны ў калектыве — аснова плённай творчасці СКБ, а творчасць — самы неабходны кампанент НДРС.

У. КАСЦЮЧЭНКА, студэнт III курса Віцебскага медінстытута, староста СКБ.

Інтэрв'ю з гасцямі

На вучобу актыўна СНТ прыехала шмат студэнтаў з розных ВУН рэспублікі. Інтэрв'ю з гасцямі, мяркуючы, дапаможа стварыць агульны партрэт сучаснага студэнта - даследчыка. Такім чынам...

— Як вы прыйшлі ў навуку? Адказвае Ніна Якімцова, трэцікурсніца факультэта педагогікі і метадыкі пачатковага навучання Магілёўскага педінстытута:

— Усё пачалося ў школе. Любіла пісаць рэфераты, рабіць даклады. Калі паступіла ў інстытут, адразу запісалася ў СНТ. На другім курсе мяне выбралі членам рэдкалегіі бюлетэня СНТ, адказнай за рубрыку «Псіхалагічны практыкум». А праз год я стала старшынёй савета таварыства. Клопатаў многа. Мы рыхтуем-ся да тыдня навукі, які пройдзе да факультэце ў лютым, і да навуковай канферэнцыі, прысвечанай 60-годдзю Ленінскага камсамола.

— Якой навуковай работай займаецеся зараз?

Адказвае Аляксей Панасюк, трэцікурснік факультэта сельскагаспадарчага будаўніцтва Брэсцкага інжынерна-будаўнічага інстытута:

— Больш года мы з сябрам Сцяпанам Хлябцом удасканалілі канструкцыю замка для форм знадворных сценавых панэлей. Ніякіх распрацовак і тэхнічнай літаратуры па тэме не было. Вырашылі стаць вынаходнікамі. Сказана — зроблена. Увасобілі ў чарцяжы асабістае ўяўленне аб механізме. У выніку атрымаліся замкі, якія дазваляюць часткова механізаваць працэс стварэння панэлей. Час, затрачаны на сам працэс, скарачаецца ў чатыры разы.

— Ваш навуковы настаўнік. Які ён? Адказвае Міналай Грышчук, чацвёртакурснік факультэта

гідромеліярацыі Брэсцкага інжынерна-будаўнічага інстытута: — Сябар. Перш за ўсё ён сябар. Падкажа, параіць, паможа. Мікалаі Мікалаевіч Яроміч, старшы выкладчык кафедры жалезабетонных канструкцый, разам са мной працуе над тэмай «Выпрабаванне жалезабетонных балак». Эрудыт, спакойны, вытрыманы чалавек. З ім не тое што лёгка працаваць — прыемна. У нас не ўзнікае бурных спрэчак, непаразуменняў. Апытальны варыянт знаходзім у працэсе творчага пошуку.

— Як вядзецца навукова-даследчая работа студэнтаў у вашай ВУН? Адказвае Вячаслаў Каваленка, шасцікурснік лячэбнага факультэта Віцебскага медінстытута:

— Я асоба, як кажучы, зацікаўленая, і таму аб'ектыўна ацаніць абстаноўку мне цяжка.

ДАЗВОЛЬЦЕ

Але вось факты — самыя красамоўныя.

У нашым інстытуце стопрацэнтны ахоп студэнтаў навукова-даследчай работай. Працаваць над навуковай тэмай нашы медыкі пачынаюць у асноўным з II курса. Першакурснікі мы імкнёмся зацікавіць тэарэтычнай і клінічнай медыцынай. У пачатку семестра членамі СНТ — старшакурснікамі праводзіцца «Тыдзень увадзін у навуку». Студэнты V—VI курсаў неаднаразова выступаюць на групавых і курсавых сходах першакурснікаў, раскажваюць аб прынцыпах і метадах СНТ.

Гонар інстытута — студэнткае канструктарскае бюро і студэнткая навукова-даследчая лабараторыя па праблемах вышэйшай медыцынскай адукацыі, яна мае сацыялагічную накіраванасць. Акрамя таго, пры ўсіх 47 кафедрах працу-

юць гурткі. Мы (я маю на ўвазе СНТ) падтрымліваем сувязі з 32 ВУН СССР, абмяняемся інфармацыяй, камандзіруем сваіх членаў за вопытам.

У 1977 годзе ў інстытуце ўрачыства адзначалася 30-годдзе студэнткага навуковага таварыства. СНТ ўзнагароджана Ганаровай граматай ЦК ЛКСМБ.

Асабіста я займаюся ў СНТ з другога курса. Тэма — эксперыментальная анкалогія. На працягу чатырох гадоў пад кіраўніцтвам дацэнта І. Франкова не пераставаў працаваць над анкалагічнымі праблемамі. Нядаўна, у кастрычніку, рабіў даклад на III Рэспубліканскім з'ездзе фармацэўтаў БССР. Навукова-даследчая работа, я лічу, дапамагае лепш вучыцца. Я выдатнік.

— А як стаць выдатніком? Адказвае Аляксандр Селюкоў, чацвёртакурснік факультэта

СТУДЭНЦКАЙ НАВУЖІ!

часны спецыяліст павінен валодаць здольнасцю ў сціслых тэрмінах перакваліфікавацца ў адпаведнасці з патрэбамі народнай гаспадаркі. Каб забяспечыць усе гэтыя патрабаванні, трэба мець не толькі глыбокія веды па пэўнай спецыяльнасці, але і па фундаментальнай навуковай адукацыі».

І. АБРАЗЦОЎ,
міністр вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі РСФСР, акадэмік.

Больш чым 30-гадовае існаванне студэнцкага навуковага таварыства на гістарычным факультэце БДУ садзейнічала стварэнню значнага шэрагу традыцый СХТ. Так, традыцыйнай стала для нас значная шырыня тэматыкі навукова-даследчай работы студэнтаў. Гэта больш чым тысячагадовая гісторыя развіцця грамадства, разнастайныя праблемы філасофскіх навук, палітэканоміі, псіхалогіі.

Навуковая работа вядзецца ў шматлікіх навуковых гуртках, аднак асаблівай папулярнасцю карыстаюцца праблемныя студэнцкія навуковыя лабараторыі: археалагічная, сацыялагічная, «Беларусь ад з'езда да з'езда».

Навінай у рабоце СХТ у мінулым годзе з'явілася стварэнне першага ў рэспубліцы археалагічна-рэстаўрацыйнага атрада, выдатна зарэкамендаваўшага сябе на раскопках і рэстаўрацыі Лідскага замка XIV ст. Цікава, што члены атрада не толькі ўнеслі значны ўклад ва ўзнаўленне выдатнага помніка ранняй готыкі на тэрыторыі Беларусі, але і зрабілі матэрыял раскопак прадметам сваіх навуковых даследаванняў.

Характэрная рыса факультэцкай студэнцкай навукі — яе масавасць. Пэўную навуковую работу вядзе, фактычна, кожны студэнт. У выніку амаль трэцяя частка ўсіх актыўных удзельнікаў XXXIV агульнаўніверсітэцкай студэнцкай навуковай

СХТ, моцнае традыцыямі

канферэнцыі — члены СХТ гiстфака.

Такая масавасць зусім не азначае зніжэння якасці НДРС. У нас нямала лаўрэатаў усеагульных і рэспубліканскіх конкурсаў.

Вось і па выніках толькі што закончыўшага Рэспубліканскага конкурсу па грамадскіх і гуманітарных навуках з 62 прадстаўленых работ 31 удастоена I катэгорыі, а студэнтам І. Ільіной, А. Папоявай, А. Егарэйчанка і Н. Швед прысуджаны прэміі.

У 1978 год таварыства ўсту-

піла з планамі далейшага развіцця студэнцкай навукі. Мы рыхтуем да канферэнцыі, прысвечаных 60-годдзю Саветскай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту, 150-годдзю з дня нараджэння М. Р. Чарнышэўскага, да Дня навукі, да штогадовай традыцыйнай савецка-балгарскай канферэнцыі і г. д.

Спадзяёмся, што традыцыі СХТ гiстфака атрымаюць далейшае развіццё.

А. РУБАНАУ,
студэнт II курса,
намеснік старшын Савета СХТ гiстфака.

ДАКРАНАЮЧЫСЯ ДА ЛУНАЧАРСКАГА

Працэс пазнання — гэта творчае засваенне свету. І не толькі ў сэнсе «спажывання» той энергіі інтэлекту і эмоцыі, якую выпраменьваюць радкі, але і пераўтварэнне яе ў работу розуму і душы.

Працэс пазнання — гэта складанае засваенне таго свету, на шляху да якога пераадолюеш шматлікія бар'еры дылетанцтва і які становіцца дарагім, як уласнае адкрыццё.

Для мяне такім адкрыццём стаў Анатоль Васільевіч Луначарскі. Мне цяжка гаварыць аб ім як аб асобе, вялікім тэарэтыку і крытыку, чалавеку, эруды-

цыя якога ўражвала ўсіх, хто з ім калі-небудзь сустракаўся, — цяжка гаварыць таму, што я толькі дакранулася да яго творчасці. Не спасцігла, не ўвайшла ў гэты багаты свет, а іменна дакранулася. Але затое колькі неспакойнай надзеі, збянтэжанасці, думак унесла ў мае жыццё гэта дакрананне.

Глыбіня, якую не вымераць ніякімі азначэннямі, думка, заўсёды новая, а часам супярэчлівая і незразумелая адразу, вобразы, багатыя і яркія настолькі, што становяцца зрокава адчувальнымі, — усё гэта прыцягвае ўвагу да творчасці Луна-

чарскага. І не толькі гэта. Але і тыя вялізныя пазнанні, якія сталі ўсеагульным здабыткам.

«Як хочацца пакінуць маладому пакаленню мае, па сутнасці, вельмі вялікія веды ў галіне сусветнай культуры і мастацтва, нека сабраць іх», — гаварыў Анатоль Васільевіч. І адказам на гэтыя словы можа быць толькі ўдзячнасць, пранесеная праз усю эпоху.

Вывучаць творчасць Луначарскага мала. Яго трэба спасцігнуць, у яго трэба вучыцца. Трэба зразумець і прыроду тых супярэчнасцей, якія народжаны бурнымі паслярэвалюцый-

нымі гадамі, якія аказалі ўплыў на яго светапогляд.

Але Луначарскі, па словах У. І. Леніна, — «...на рэдкасць багата таленавітая натура». Таму ў яго творчасці, як у люстэрку, мы бачым адлюстраванне асобы. І хочацца ісці далей і далей: ад пазнання творчасці да пазнання асобы, чалавека. І няхай гэта жаданне стане ўзыходжаннем да пазнання багатага свету.

С. ШУЛЬМАН.

Студэнцкая навуковая канферэнцыя, прысвечаная 60-годдзю Вялікага Кастрычніка, якую правёў факультэт журналістыкі БДУ, выклікала вялікі інтарэс у студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў.

Фота І. Аўдзева.

МЫСЛІ О НАУКЕ

Наука требует всего человека, без задних мыслей, с готовностью все отдать и в награду получить тяжелый крест трезвого знания.

А. И. Герцен.

Науку родили опыт и мысль человечества, она есть свободная сила.

А. М. Горький.

В любой области человеческого знания заключается бездна поэзии.

К. Г. Паустовский.

Кто учился наукам и не применяет их, похож на того, кто пахал, но не сеет.

Саади.

Наука.. никогда не решает вопроса, не поставив при этом десятка новых.

Б. Шоу.

Работать для науки и для общих идей — это-то и есть личное счастье.

А. П. Чехов.

Подвижники нужны, как солнце. Составляя самый поэтический и жизнерадостный элемент общества, они возбуждают, утешают и облагораживают. Их личности — это живые документы, указывающие обществу, что кроме людей, ведущих спор об оптимизме и пессимизме, пишущих от скуки неважные повести, ненужные проекты и дешёвые диссертации, развратничающих во имя отрицания жизни и глухих ради куска хлеба... есть еще люди иного порядка, люди подвига, веры и ясно осознанной цели.

А. П. Чехов.

СПЫТАЦЬ...

Бодазабеспячэння і каналізацыі Брэсцкага інжынерна-будаўнічага інстытута, ленинскі стыпендыят:

— Не ведаю. Скажу адно: калі я пачаў на I курсе займацца навуковай работай, то навучыўся думаць, разважаць. НДР дысцыплінуе думку, прывучае да лагічнасці мыслення. Разбуджаная энергія думкі служыць усяму працэсу навучання ў вышэйшай школе. Можна таму і экзамены здаю на «выдатна».

Я даўно займаюся праблемамі ачысткі прыродных і сцёкавых вод. Мінулы год прысвяціў распрацоўцы тэмы «Абескаляроўванне прыродных вод рэагентнымі метадамі». Тэма не такая ўжо і арыгінальная, я б сказаў, традыцыйная. Але важны сам падыход да яе.

Справа ў тым, што беларускія воды... каляровыя. Каляровасць абумоўлена асаблівым тыпам жыўлення рэк, многія з

якіх цякуць па балочыстай мясцовасці. Метады абяскаляроўвання вод у Беларусі павінны быць некалькі іншымі, чым, напрыклад, у Расіі, Прыбалтыцы. Працуючы над тэмай, я прыйшоў да вываду, што беларускія воды лепш абескаляроўваць электрахімічнымі метадамі; гэтым я зараз і займаюся. Думаю выкарыстаць распрацоўкі ў дыпломнай рабоце.

— Якая любімая форма навукова-даследчай работы?

Адказвае Элеанора Карытка, трэцякурсніца гістарычнага факультэта Магілёўскага педінстытута:

— Гурток. Трэці год займаюся я ў гуртку археалогіі; гэта мая даўняя, са школьных часоў, мара — быць адкрывальнікам стаянак першабытных людзей, вывучаць далёкае мінулае Радзімы.

Вясной і восенню праводзім

мы археалагічную разведку: рэкагнасціроўку мясцовасці, здымаем пярвічны слой глебы. Але галоўны і любімы занятак гурткоўцаў — летнія раскопкі. Знойдзеныя ў час раскопак рэчы першабытных людзей зімой вывучаем, пішам на аснове знаходак рэфераты, навуковыя работы. Так гурток працуе ўвесь год.

...Ножык сантыметр за сантыметрам падымае глебу. І раптам — стоп, трапілася нешта цвёрдае. Вось так мы знайшлі ля вёскі Горкі Чэрыкаўскага раёна 10 тысяч рэчаў з крэмню: каменныя нажы, тапор, наканечнікі стрэл, нуклеусы, скрабалку, адшчэпы... Склалі карту раскопак, класіфіцыравалі знаходкі. Аказалася, горкаўская стаянка адносіцца да мезаліту. За лета мы паглыбіліся ў глебу на метр. І нечакана знайшлі старажытнае кастрышча. Кожнаму зразумела пачуцці студэнтаў, якія сядзяць ля кастрышча, як іх

продкі — крэманьёнцы. А розніца ў часе — 11 тысяч гадоў!

З летніх экспедыцый я вынесла пачуццё дружбы, еднасці калектыву. Цікава было працаваць пад кіраўніцтвам кандыдата гістарычных навук Вячаслава Фёдаравіча Капыціна. Ён яшчэ малады. Нас, гурткоўцаў, аб'ядноўвалі з кіраўніком энтузіязм і любоў да археалогіі. Ля месца раскопак — цудоўная прырода. Побач Сож, чарнічныя бары, светлыя азёры. Напэўна, калі я скончу ВУН і стану настаўніцай, доўга буду помніць свой гурток, свае раскопкі...

— Вашы ўражанні ад знаходжання ў Ждановічах?

Адказвае Марына Краткевіч, трэцякурсніца філалагічнага факультэта Гродзенскага педінстытута:

— Тут цудоўна: цікавыя лекцыі пра навейшыя дасягненні навукі, метадалогіі і праблематыкі навуковых даследаванняў, пра спецыфіку навуковай творчасці, экскурсіі па Мінску, у

Інтэр'ю з гасцямі

Хатыні і на Курган Славы, спартыўныя слаборніцтвы — тэніс, мініфутбол, лыжы, выступленні самадзейных і прафесійных артыстаў і яшчэ многія мерапрыемствы, у якіх мы ўдзельнічаем з радасцю. Гэта стварае асабліваю атмасферу, я б назвала яе атмасферай справы і свята адначасова. З задавальненнем прыехала б сюды праз год.

— Як набыць мінскіх сяброў?

Адказвае Таццяна Луферава, другакурсніца філалагічнага факультэта Магілёўскага педінстытута:

— Вельмі проста — пайсці ў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт імя У. І. Леніна. У мяне тут пяць сябровак: дзве Людды, Лена, Марына і Люся. Яны вучацца адпаведна на гістарычным, філалагічным, механіка-матэматычным, юрыдычным і хімічным факультэтах. Вось пасля гэтага і не скажы, што БДУ — другі родны інстытут!

Н. НИКОЛІЧ.

Роздум пасля канферэнцыі

У ЗАЛЕ—ЛЮДЗІ ЗАЦІКАЎЛЕННЫЯ

...Аудыторыя павольна запўнялася слухачамі. Некаторыя неяк нерашуча пераступалі прыступку «канферэнц-залы» і рассядзваліся ў апошніх радах. Асобныя таварышы, акіпушы задуменым позіркам напалову пустое памяшканне, паварочвалі назад. Ну, што ж... Пявука — справа сур'ёзная, і не кожнаму па часу ці інтарэсах.

Такім чынам — пасяджэнне пачалося, прэзідыум выбран, дакладчыкі падрыхтаваны, слухачы сядзяць на месцы. Трэба толькі расказаць аб тых тэмах, што раскрылі ў сваіх выступленнях дакладчыкі. Закончыць апісаннем дружалюбнай і ўважлівай атмасферы, што панавала тут. І усё. І ніякіх праблем няма ў студэнцкай навуковай канферэнцыі.

А праблемы ёсць! Самая галоўная з іх — дакладчык і слухач. Здаецца, можна сказаць па старому прынцыпу: «Дакладчык дакладвае, а слухач слухае». З дакладчыкам справы абстаяць быццам бы нармальна: ён сапраўды дакладвае. А вось слухач... далёка не заўсёды слухае так, як трэба было б слухаць цікавую справаздачу аб цікавай навуковай працы. Можна яны не такія цікавыя? Наадварот, вельмі. З гэтым напэўна ніхто з уважліва слухаюшых не будзе спрачацца. Чаму тады тая самая «ўважлівая атмасфера» не заўсёды панавала ў аудыторыі? І калі б фотакор захачеў зрабіць сатырычны рэпартаж тыпу «Мы і канферэнцыя», у яго, на жаль, было б не так мала матэрыялу — усё, пачынаючы ад раўнадуш-

на-адсутнічаючых твараў да зацікаўленых сваёй асабістай размовай. Нехта нават шчыра адкрыта драмаў, паклаўшы галаву на рукі. Ай, якія няўдзячныя слухачы! Навошта ж яны прыйшлі сюды?

Адказ першы. Ведаецца, проста па звычцы. Дысцыплінаванасць нейкая ўзяла верх, напэўна. Трэба было прыйсці... А можна было і не ісці...

Адказ другі. Хацела пачуць нешта цікавае. Ведала па апошняй канферэнцыі, што тэмы бываюць вельмі добрыя і глыбока распрацаваныя...

У зале знаходзіліся слухачы зацікаўленыя (і такіх, напэўна, абсалютная большасць). І слухачы няўпэўненыя. Такіх легка зацікавіць. Але гэта трэба ўмець зрабіць. Бачыце — «праблема слухача» закранае

адным бокам нашага паважнага дакладчыка.

Не адкроем Амерыку, скажаўшы, што калі дакладчык зможа захапіць аудыторыю, наладзіць з ёю кантакт — аб'якавых твараў не будзе. Не будзе мернага гулу з апошніх радоў. А будучы удумлівыя вочы і цікавыя пытанні.

Наладзіць такі кантакт са слухачом, на жаль, удалося толькі палове сённяшніх дакладчыкаў. Яны здалелі крыху адарвацца ад трыбуны — зірнуць на слухачоў, больш рашуча паспрабаваць іх зацікавіць сваім маленькім адкрыццем.

Няўжо разабраліся? І ўся праблема гэта на самай справе праблема дакладчыка? На жаль (ці на шчасце?), не. Слухачу патрэбна вучыцца слухаць. Слухач уважліва, чула, зацікаўлена. Кантакт — гэта сувязь, а сувязь не можа быць аднабаковай. Вучыцца слухаць! Вы можаце пачуць шмат цікавага і патрэбнага для сябе,

калі навучыцеся слухаць і... думаць самастойна, крытычна, хутка. А гэта, паверце, патрэбна ў жыцці.

Паважаныя дакладчыкі і слухачы! Будзьце ўзасмашчырымі і ўзасмаўважлівымі. Тады ваши адносіны прынясуць вам шмат узаемаўдзячных хвілін.

Т. ЧЫГРЫНАВА.

Калі Мікалай Любочка называе тэму сваёй навуковай працы, запаміньце яе з першага разу вельмі цяжка. Мікалай больш чатырох месяцаў распрацоўваў грузаватальныя прылады для перагрузкі лістоў металу ў пакетах. Гэта заказ сударамонтных майстэрняў г. Віцебска. «Чарцяжы гатовы, застаецца зрабіць «тэорыю» практыкай», — падводзіць вынік Любочка. Ён вучыцца на IV курсе Віцебскага тэхналагічнага інстытута лёгкай прамысловасці, спецыялізуецца на кафедры тэорыі механізмаў і машын, дэталей машын. Ленінскі стыпендыят.

Фота А. Бурака.

КАНІКУЛЫ Ў ЖДАНОВІЧАХ

Студэнцкія канікулы можна праводзіць па-рознаму. Важна толькі, каб яны апраўдалі надзеі доўгага чакання.

Калі актывістаў студэнцкіх навуковых таварыстваў рэспублікі запрашаюць на зімовую вучобу ў Ждановічы, яны звычайна сцвярджаюць: аб такіх канікулах толькі і марылі. Удзельнікі вучобы суміяшчаюць адпачынак на курортным узбярэжжы Мінскага мора з набыццём ведаў і развіццём эрудыцыі. У праграму вучобы ўключаны самыя цікавыя лекцыі. Мяркуюць самі: «Асноўныя напрамкі дзейнасці насамоўскіх арганізацый ВУ рэспублікі па развіццю і ўдасканаленню НДРС», «Бюджэт часу студэнта і НДРС», «Эвалюцыя чалавек», «Праблемы культуры мовы», «Хімія ў 2000 годзе» і многія іншыя. Акрамя таго, студэнты гутараць з творчымі работнікамі Беларусі, маладымі вучонымі рэспублікі. Тут працуе клуб цікавых сустрач, арганізуюцца вечары адпачынку. Праграма насычана культурнымі і спартыўнымі мерапрыемствамі.

Але толькі ў канцы канікулярнай дэнады, стаўшай добрай размінкай фізічных і разумовых сіл студэнта, прыходзіць разуменне таго галоўнага, што дала вучоба ў Ждановічах. Гэта — непасрэдна зносіны сяброў навукі. Завязваюцца новыя знаёмствы — хто ведае, ці не пачатак гэта добрай студэнцкай дружбы. Як прыемна, узяўшы лыжы, «рвануць» з сябрамі ў сасновы бор шукаць некранутыя снегавыя паляны, раскладваць касцёр, пенчы бульбу «па-мінску», «па-магілёўску», «па-гомельску»... Або, сабраўшыся цесным гуртам у хале, разважаць і спрачацца пра паэзію Вазнясенскага, сучасныя праблемы электрахіміі і новае ў навуцы пра матэрыю.

Такім канікулам можа пазаздросціць любы студэнт. Што параіць яму ў такім выпадку? Толькі адно — уступіць у СНТ!

● ГУМАР ● ● ГУМАР ● ● ГУМАР ● ● ГУМАР ● ● ГУМАР ●

В. РЯБИКИН

Е. ЕФИМОВСКИЙ

ДИССЕРТАЦИЯ

СТУДЕНТ

Над диссертацией, как школьник,
Всю жизнь корпел многоугольник.
Но, защитившись, сразу вдруг
Углы стесал — вписался в круг.

В тот день он проснулся рано.

Было прохладно, сыро.
И воробьи чирикали
На улице и в саду.
Володька хватил простокваши,

съел бутерброд с сыром

И тихо сказал супруге:

— Я на экзамен иду.

Она пошла за ним следом до самого института:

Не доверяла мужу — ведь был

лукавый такой.

Он скрылся за темной

дверью, она повернула круто

И, не сказав ни слова, быстро пошла домой.

А он завалил экзамен, совсем не сдавал, вернее,

Хотя перед этим месяц формулы разбирал.

Он постоял за дверью и тихо побрёл за нею,

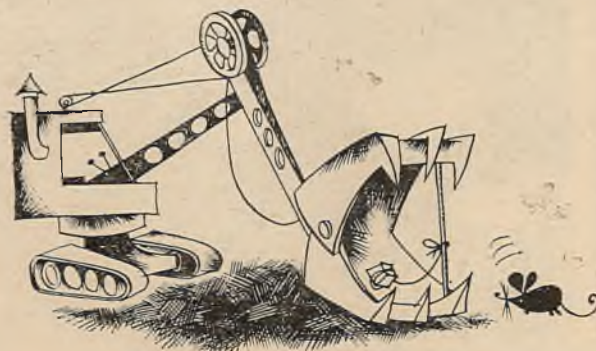
Ведь он ей, сказать по правде, тоже не доверял.

Ю. ТЕЙХ

БОТИНОК

Ботинок ногу сильно жал:
Он был и груб, и слишком мал.
Вы ждете, может быть, морали?
Морали нет. Ботинок сняли.

Вясёлы аловак

Без слоў...

— Студэнт Шышкін, што гэта?

— Гармонік.

— Прабачце, я

думаў — шпартгал-

ка!

Пасля экзамена.

Карысныя парады

Не засмучайцеся, калі вы не выйгралі ў «Спортлото» ні рубля. За дваццаць кілаграмаў частак «А» можна набыць добрую кнігу.

Папяровыя кветкі добра захоўваюцца, калі іх не ставіць у ваду.

Жанчыну ў штанах лягчэй адрозніць ад мужчыны па тым, як яна трымае лом ці кувалду.

Атрымаў дыплом — падумай цяпер і пра прызванне.

...НЕ ВЫРУБИШ

ТАПАРОМ

(З ПІСЬМОВЫХ ЗАЯВАВ ЗАВОЧНИКАУ).

«У сувязі з немагчымасцю прыезду і здачы экзаменаў прашу дазволіць іх здачу 22 кастрычніка».

В. М-еў, II курс.

«Прашу прадоўжыць тэрмін здачы акадэмічнай запазычанасці таму, што я быў удзельнікам аўтаавары».

А. Г-ак, IV курс.

«Не змагла з'явіцца для ліквідавання акадэмічнай запазычанасці ў сувязі з фурункулезам, які ў асноўным праходзіў на твары».

В. Н-ін, IV курс.

Рэдактар А. А. ДЗЕРАШ.

НАШ АДРАС

220080. Мінск-80, Універсітэцкі гарадок, геаграфічны корпус, п. 14. Тэлефон 22-07-19.